

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΗΒΩΝ και ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Η Εκκλησία μας σήμερα τελεί σύναξη λατρευτική για να τιμήσει το πρόσωπο που είχε τον κύριο ρόλο στην βάπτιση του Χριστού. Τον τίμιο Πρόδρομο. Ο τίμιος Πρόδρομος είναι ο βαπτιστής του Κυρίου, που αξιώθηκε ανάμεσα σε δισεκατομμύρια ανθρώπους όλων των εποχών να τον βαπτίσει!

Τι ήταν το βάπτισμα του Ιωάννου; Ήταν βάπτισμα μετανοίας. Ήταν δηλαδή ένα μέσο που καλλιεργούσε τους ανθρώπους και τους προετοίμαζε για να μετανοήσουν. Στην Παλαιά Διαθήκη είχαμε τους διαφόρους καθαρμούς, όταν οι Ιουδαίοι παρέβαιναν νομικές διατάξεις της. Αν π. χ. άγγιζε κανείς νεκρό, ή πλησίαζε νεκρούς ή έτρωγε απαγορευμένη τροφή, λουζόταν και θεωρείτο ακάθαρτος μέχρι το βράδυ εκείνης της ημέρας (Λευϊτ. 15,5). Μετά όμως θεωρείτο καθαρός. Στην πραγματικότητα αυτά βέβαια δεν ήταν ακαθαρσία, αλλά επειδή ήταν πνευματικά ατελείς, με αυτά τα μέτρα ο Θεός τους έκανε πιο ευλαβείς και τους προετοίμαζε από την πρώτη εκείνη στιγμή να είναι πιο κατάλληλοι για την κατανόηση των υψηλότερων πραγμάτων. Επίσης οι καθαρμοί αυτοί βοηθούσαν σε προφύλαξη της σωματικής υγείας, σε μια εποχή που η υγιεινή δεν ήταν καθόλου εύκολη υπόθεση, αφού δεν υπήρχε η απαιτούμενη γνώση.

Το βάπτισμα του Ιωάννου ανεβάζει τους Ισραηλίτες ηθικά και θεολογικά. Δεν τους λέγει πλύνετε τα ρούχα σας και λούσετε το σώμα σας και θα γίνετε καθαροί αλλά «ποιήσατε καρπούς μετανοίας» (Λκ. 3,8). Τους βάζει να βαπτισθούν, αλλά συγχρόνως τους ζητά να εξομολογηθούν τις αμαρτίες τους (Ματθ. 3,6). Τους ελέγχει αυστηρά και τους αποθαρρύνει στο να επαναπαύονται ότι είναι παιδιά του Αβραάμ και συνεπώς ο Θεός είναι μαζί τους, ασχέτως αν δεν ζουν και δεν πολιτεύονται σύμφωνα με το νόμο της Παλαιάς Διαθήκης. Το βάπτισμά του ήταν «βάπτισμα μετανοίας εις άφεσιν αμαρτιών» (Λκ. 3,3).

Το βάπτισμα του Ιωάννου ήταν ανώτερο των ιουδαϊκών καθαρμών αλλά κατώτερο όμως του δικού μας. Δεν χάριζε Πνεύμα Άγιο ούτε παρείχε ουσιαστικά άφεση αμαρτιών. Απλώς βοηθούσε στην συνειδητοποίηση της αμαρτωλότητας και της ανάγκης μετανοίας. Γι' αυτό ακριβώς ο Ιωάννης έλεγε «Εγώ μεν υμάς βαπτίζω εν ύδατι, εκείνος δε βαπτίσει υμάς εν Πνεύματι Αγίω και πυρί (Ματθ. 3,11). Από εδώ φαίνεται ότι αυτός δεν βάπτιζε με Πνεύμα Άγιο. Τι σημαίνει ότι ο Χριστός θα μας βαπτίσει «εν Πνεύματι Αγίω και πυρί» το καταλαβαίνουμε, εάν θυμηθούμε την ημέρα της Πεντηκοστής. Τότε κατέβηκε το Πνεύμα το Άγιο με μορφή πυρίνων γλωσσών και βάπτισε τους αποστόλους και τους χριστιανούς του υπερώου. Έγινε κολυμβήθρα το υπερώο λέγει ο άγιος Χρυσόστομος.

Με το νερό ένα μεταλλικό αντικείμενο καθαρίζεται μόνο εξωτερικά, ενώ η φωτιά εισχωρεί μέσα του και το λειώνει, ώστε να καθαρισθεί από κάθε πρόσμιξη, να πάρει νέα μορφή και νέο σχήμα. Έτσι το βάπτισμα του Μεσσία –που εμφανίζεται πρώτη φορά την ημέρα της Πεντηκοστής, όπου το άγιο Πνεύμα κατέρχεται με μορφή πυρίνων γλωσσών εκπληρώνοντας την προφητεία του Ιωάννου– εξαγνίζει βαθιά τον άνθρωπο και τον μεταμορφώνει, καθώς το Άγιο Πνεύμα σαν φωτιά διαπερνά ολόκληρη την ύπαρξή του. Το ότι το βάπτισμα του Χριστού είναι αυτό που δίνει

την πραγματική άφεση και συγχώρηση φαίνεται στο ότι με αυτό οι χριστιανοί ελάμβαναν τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος. «Δεν παίρνεις Άγιο Πνεύμα, αν δεν είσαι πλήρως καθαρός» λέγει ο άγιος Χρυσόστομος.

Το ότι το βάπτισμα του Ιωάννου δεν παρείχε Πνεύμα Άγιο φαίνεται και στο σημερινό αποστολικό ανάγνωσμα (Πράξ. 19,1-6). Ο Παύλος βρίσκει στην Έφεσο δώδεκα μαθητές του Ιωάννη και τους ρωτά αν έλαβαν Πνεύμα Άγιο, όταν πίστεψαν. Και εκείνοι απαντούν ότι δεν γνωρίζουν καν αν υπάρχει Άγιο Πνεύμα. Τότε ο Παύλος γεμάτος απορία τους ρωτά τι βάπτισμα πήραν, για να λάβει την απάντηση ότι βαπτίστηκαν στο βάπτισμα του Ιωάννη. Και τότε ο Παύλος τους απεκάλυψε ότι το βάπτισμα του Ιωάννη, που ήταν βάπτισμα μετανοίας, γινόταν για να πιστέψουν σ' αυτόν που θα ερχόταν μετά απ' αυτόν, στον Ιησού Χριστό. Αυτό ήταν το αποτέλεσμα του βαπτίσματος του Προδρόμου. Ενώ φαινομενικά ο Χριστός πήγε να βαπτισθεί όπως οι άλλοι άνθρωποι, έγινε Θεοφάνεια, φανερώθηκε το μυστήριο της Αγίας Τριάδος, και αποκαλύφθηκε ότι ο Χριστός είναι Υιός του Θεού. Ουσιαστικά η ταπείνωση της βαπτίσεως του Χριστού οδήγησε στην αποθέωσή του.

Το να πηγαίνει ο Ιωάννης στο σπίτι του καθενός και να περιφέρει το Χριστό, συστήνοντάς τον ότι είναι Υιός του Θεού, θα καθιστούσε ύποπτη την μαρτυρία του. Επίσης δεν θα μπορούσε να τον οδηγήσει σε συναγωγές και στο ναό, διότι θα ξυπνούσε πρόωρα το μίσος του θρησκευτικού κατεστημένου της Παλαιάς Διαθήκης. Το να έρθει ο Χριστός όμως, δήθεν για να βαπτιστεί, και κει να γίνει η παρουσίαση και η φανέρωση του στον κόσμο, αυτό ήταν το υπερφυές τέχνασμα της θείας προνοίας και σοφίας και καθιστούσε έτσι ανύποπτη τη μαρτυρία του Προδρόμου, ο οποίος αναγκάστηκε να ομολογήσει ότι κι αυτός δεν τον ήξερε και τον γνώρισε από την κάθοδο του αγίου Πνεύματος (Ιω. 1,33). Ο Πρόδρομος ήταν συγγενής με τον Χριστό και μπορούσε να πει κανείς ότι μεροληπτικά τον επαινούσε. Γι' αυτό η θεία πρόνοια τον οδήγησε στην έρημο, ώστε να μη τον γνωρίζει καθόλου και να χρειαστεί η θεία αποκάλυψη της βαπτίσεως για να τον μάθει. Κι ενώ το βάπτισμα του Ιωάννου δεν παρέχει Άγιο Πνεύμα, εν τούτοις κατεβαίνει το Άγιο Πνεύμα, για να τον δείξει και να τον αποκαλύψει στον κόσμο!

Όταν άκουσαν οι δώδεκα μαθητές του Προδρόμου τον απόστολο Παύλο να τους εξηγεί ποιο ήταν το νόημα του βαπτίσματος του Προδρόμου, ζήτησαν από τον Παύλο να τους βαπτίσει στο όνομα του Χριστού και, όταν ο Παύλος έβαλε τα χέρια του επάνω τους, τότε πήραν Πνεύμα Άγιο και άρχισαν να μιλούν γλώσσες και να προφητεύουν.

Σχετικά με το ότι το χριστιανικό βάπτισμα παρέχει Άγιο Πνεύμα θα αναφέρουμε και μία άλλη γνώμη του αγίου Χρυσόστομου. «Τί είναι το βάπτισμα; Είναι παράδοξος τρόπος δημιουργίας εκ νέου του ανθρώπου. Στη πρώτη δημιουργία του ανθρώπου χρησιμοποιήθηκαν ως υλικά νερό και χώμα. Στην δεύτερη χρησιμοποιούνται νερό και Άγιο Πνεύμα (Ε.Π.Ε. 13,114-131). Με το Άγιο Πνεύμα πλάθεται, μ' αυτό δημιουργείται, όπως ακριβώς ο Χριστός στη μήτρα της Παρθένου (Ε.Π.Ε. 22,204).

Αρχιμ. Μελέτιος Απ. Βαδραχάνης